

The image features a white background with several abstract, hand-drawn elements. A large, solid orange shape is positioned in the center-left. To its left is a thick, dark blue bracket-like shape. The text 'kapsayici mekanlar' is written in a black, sans-serif font, with 'kapsayici' on the top line and 'mekanlar' on the bottom line, both centered within the orange shape. A small, solid dark blue circle is located to the right of the orange shape. The background is decorated with various thin, hand-drawn lines in colors including green, orange, blue, and red, forming loops and curves. A red line forms a large, open circle at the bottom right. A blue line forms a large, open circle on the left side. A green line forms a loop at the top center. An orange line forms a long, thin loop at the top right. A blue line forms a large, open circle at the bottom center. A red line forms a large, open circle at the bottom right.

kapsayici
mekanlar

Proje Yürütücüleri ve Destekçileri

HEP BERABER projesi, Anadolu Kültür ve Landesweiten Koordinierungsstelle Kommunale Integrationszentren (LaKI) iş birliği ve Stiftung Mercator desteğiyle, 2017-2019 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

- Proje Hakkında | 6
- Başlarken | 8
- Hayalini Kuralım | 11
- Harekete Geçelim | 20
- Kutlayalım & Keyfini Çıkaralım | 38
- Bitirirken | 40
- Destek Kutusu | 43
- Künye | 46

● PROJE HAKKINDA

MÜLTECİ DESTEĞİ ALANINDA ALMANYA-TÜRKİYE ORTAKLIK İNİSİYATİFİ ALL TOGETHER / HEP BERABER / ALLE ZUSAMMEN

İnisiyatifimiz Türkiye ve Almanya'da, farklı sosyo-kültürel geçmişlere sahip, mülteci olan ve olmayan çocuk ve gençlerin, başta okullar olmak üzere, bir arada yaşadığı tüm alanlarda kapsayıcı bir toplumsallık inşa edebilmenin etkin yollarını birlikte düşünebilmek ve sosyal uyumu destekleyecek alternatif pratik araçlar ortaya koyabilmek amacıyla ortaya çıktı.

Türkiye ve Almanya'nın eskiye dayanan yakın işbirliği ve birbirinden öğrenme anlayışından aldığımız güçle, iki temel ortak soruyla yola çıktık:

1. Göç ve mültecilik geçmişi olan çocukları sosyal hayata ve eğitim hayatına hızla dahil edebilmek ve daha aktif katılımcılar olmalarını teşvik etmek üzere, sahanın somut ihtiyaçlarına cevap veren ne tür kapsayıcı öğrenme materyalleri geliştirebiliriz?
2. Sosyal uyumun iki taraflı bir süreç olarak inşa edilmesine katkı sunmak amacıyla, tüm çocuk ve gençlerin ortak kullanımını hedefleyen, kültür sanat odaklı içerikleri nasıl birlikte üretebiliriz?

İki yıllık süreç içinde iki ülkeden 40'ın üzerinde uzmanı yan yana getirdik ve bu sorular üzerine HEP BERABER düşündük.

Proje Katılımcılarımız

Proje, kısa sürede çok sayıda eğitimci ve sivil toplum aktöründen oluşan çekirdek bir grup oluşturarak bunun etrafında güçlü ve geniş bir ağ ördü. Türkiye ve Almanya'dan eğitimciler, sosyal hizmet uzmanları, öğretmenler, akademisyenler, formel olmayan eğitim uzmanları, psikologlar, yaratıcı drama eğitimcileri, müze pedagogları, sanat terapistleri, müzisyenler ve araştırmacılar bir araya geldi.

Çalışma Gruplarımız

Proje kapsamında gerçekleştirdiğimiz toplantılar vesilesiyle katılımcılarımız, alandaki iyi örnekleri birbirine sunma, çeşitli saha ziyaretlerinde beraber gözlem yapma ve birbirinden öğrenme imkânı buldular. İlgi ve uzmanlık alanları doğrultusunda, 6 tematik çalışma grubu ortaya

çıktı. Bu çalışma grupları “birlikte yaşam”ı desteklemeyi önceliklendiren ortak çözüm önerileri ve kültürel eğitim odaklı fikirler geliştirdiler. Müzik, performans sanatları, resim, heykel, oyun, yaratıcı drama, edebiyat, dans gibi sanatsal ifadenin aktif kullanımını teşvik edecek bu ortak fikirleri, farklı bağlamların ihtiyaçlarını gözetererek, somut ürünlere, alternatif eğitim araçlarına dönüştürdüler.

Proje Çıktılarımız

HEP BERABER projesinin sonunda ortaya çıkan ürünler,

- kapsayıcı öğrenmeye alan açan bir yaklaşımı benimser, mülteci olan ve olmayan tüm çocukları dahil etmeyi hedefler.
- kültürel çeşitliliğin ve çokdilliliğin bir değer ve zenginlik olarak benimsenmesine katkı sunar ve ‘formel olmayan eğitimin’ bu alandaki gücüne vurgu yapar.
- oyun destekli öğrenmenin, yaratıcılığın, bireysel ve kolektif ifade becerilerini güçlendirmenin akran destekli öğrenmenin araçlarını sunar, bu vesileyle çocuk ve gençler arasında birlikte yaşam kültürünü güçlendirir.
- mültecilik veya göç deneyimi olan çocukların özgüvenlerini güçlendirir, yaşadıkları yeni çevreyle uyum sürecinde kültürel miraslarından kopmamalarına, o mirasla bağlarını korurken, yeni bağlar inşa etmelerine alan açar.
- çocukların hem aile dillerini hem de içinde yaşadıkları toplumun dilini öğrenmelerine destek verir; bunu yaparken kültür, sanat ve oyun yoluyla eğitimin yenilikçi yaklaşımlarını kullanır.

Her çalışma grubu bu ilkelere örnek teşkil edecek, sahada uygulamaya hazır birer ürün ortaya çıkardı. Bu ürünlerden biri de, şu an rehberini elinizde tuttuğunuz KAPSAYICI MEKANLAR PROGRAMI.

Projenin tüm ürünlerine www.hep-beraber.org adresinden ulaşabilirsiniz.

BAŞLARKEN

Kapsayıcı Mekanlar kitapçığımız 'biz' dili kullanır çünkü okuyucusuyla konuşmayı amaçlayan bir anlatımı benimser. Eylem cümleleri dâhi '-bilir' yapısı ile oluşturulmuştur, böylece okuyucu kendi becerilerini göz önünde bulundurabilir ve eylemleri gerçekleştirme konusunda kendi tercihleriyle ilerler. Aynı zamanda kitapçık boyunca çocuk ve kolaylaştırıcı ilişkisini daha eşit ve kapsayıcı bir düzeyde tutabilmek için, çocuk ile kolaylaştırıcının bir arada olduğu kısımlarda özne hep topluluktur ve "biz" ifadesi kullanılır.

Kapsayıcı eğitim, 'biz'in içerisinde benliğimizi, biricikliğimizi koruyarak topluluk olmayı hissedebildiğimiz bakış açısını öğrenme mekânına yansıtma yaklaşımıdır.

Biz şimdi nerelerdeyiz ya da nerelerde kapsayıcı eğitimin bir parçası olarak var olmak istiyoruz?

Belki bir okulda öğretmeniz, kampta çocuklarla atölyeler yapan gönüllüleriz, komşularımızın çocuklarına birkaç saatliğine göz kulak olan komşularız, sokakta yürürken çocukların oyununa tanık olan yetişkinleriz, büyümemize rağmen arkadaşlarımızla oyun kurmaktan vazgeçmeyen çocuklarız, yepyeni şeyler öğrenmenin hayallerini kuran gençleriz ya da hepsiyiz. Bunların biri ya da aynı anda birden fazlasıyız.

Deneyimleri farklı ülkelerde biriken, farklı özellikleri olan, farklı şartlarda büyüyen ve yaşayan, farklı düşünceler ile beslenen kişiler olarak bir araya geldik. Eğitimin herkes için var olduğuna ve her yerde olduğuna inandık. Bu doğrultuda öğrenme mekânlarında bugüne kadar gördüklerimizin yanında, göremediğimiz ayrımcılıkların, eşitsizliklerin, korkuların var olma ihtimalini düşündük ve bunların çözüm yöntemlerini aradık. Bu kitapçıkla varmak istediğimiz nokta, yeni arayışları farklı öğrenme mekânlarında kapsayıcı eğitimle kolaylaştırmak.

Hepimizi buluşturan öğrenme dostu bir mekân nasıl olabilir, diye konuşmaya başladığımızda elinizdeki kitapçığın yazarları olarak biz, patikalarımızın buluştuğu ortak bir mekânın varlığını hayal ettik. Kapsayıcı eğitimle birlikte düşündüğümüzde, bu mekânı düşüncelerimizi birbirimizle paylaşmaya hazır olduğumuz bir orman olarak tanımladık.

Sonra derin bir nefes aldık, en baştan düşüncelerimize yoğunlaşmak istedik. Önce biz, hayal ettiğimiz bu ormanda farklı bitkileri kokladık, farklı taşlara dokunduk, farklı hayvanlarla birlikte yürüdük, farklı çocuklarla karşılaştık, farklı ilhamlar aradık. Ormanda patikalar yarattık, patikalarda yürümeye başladık; ilerledikçe patikamız başka patikalarla buluştu. Fark ettik ki dünyanın her yerine uzanan, diğerleriyle kesişen patikalar bunlar. Şimdi ormanımızı ve patikalarımızı paylaş-

mak istiyoruz. Birlikte varacağımız nokta, çocuklar için alternatif bir öğrenme mekânı keşfetmek; ormanımızı zenginleştirecek kapsayıcı eğitimi dünyanın her yerinde mümkün kılmak için alanlar yaratabilmek. Bu süreç bizi, bir yandan da kapsayıcı öğrenme alanları yaratırken toplulukların farklılıklarını, hassasiyet ve kırılabilirliklerini de gözeteceğimiz bir yaklaşıma taşıdı.

Umuyoruz ki bu kitapçık, patikalarımızdan birinde bizleri buluşturur ve seni o ormana götürür.

Bu kısımdan itibaren biz derken, 'biz' yazarlar ve 'sen' okur ayrımını yapmadan ilerlemek istiyoruz. Doğrudan seni de kapsayan bir 'biz' diyoruz. Orman bizi bekliyor, bütün ilhamı ve üretkenliği ile...

Başlıyorum

Sosyal duygusal öğrenme, öğrenme ihtiyacını belirlerken kişide ya da toplumda var olan duyguları keşfetmenin öğrenme sürecinin niteliğine ve etkisine doğrudan katkı sağladığını belirtir. Kapsayıcı öğrenme sürecinde, gruptaki ve kişilerdeki temel ihtiyacın ya da ihtiyaçların arkasındaki duygunun/duyguların neler olduğunu belirleyerek içsel motivasyon kaynaklarımızı keşfedebiliriz.

"İhtiyaçlarımı yönlendiren duygularım neler?" diye düşünmeye başladığımızda destek kutusundaki duygu etiketlerine bakabilir, bu duygular üzerine düşünebilir, kendi duygumuzu/duygularımızı gösteren(ler)i seçebilir ve buraya yapıştırabiliriz.

İçime dönebilir, neyi değiştirmek istiyorsam, kendime sadece ben olarak sorabilirim.

Duygularım:

“Beni bu duygulara yakınlaştıran ihtiyaçlarımı yazmak isterim,” dediğimizde, aşağıdaki alanı kullanabiliriz.

İhtiyaçlarım:

.....

.....

● HAYALİNİ KURALIM

Duygular ihtiyaçlarla birleştğinde, yaratıcılık da devreye girer. Kişiyi kendi yaratıcı dünyasına yaklaştıran hayalleridir. Kapsayıcı eğitim ve kapsayıcı öğrenmeyi tasarlamak kendi hayallerimizle karşılaşmamıza imkân verir, duygularla ihtiyaçları buluşturur. Tüm bu süreci düşüncelerimizin olgunlaşması için kuluçka dönemi olarak adlandırabiliriz.

Kuluçka dönemi: Keşfettiğimiz duyguları, öğrenme mekânında hayal etmekle başlıyoruz. Kendimizi içinde hayal ettiğimiz öğrenme mekânı fiziksel bir mekânın çok ötesinde, bunu biliyoruz. Bunun üzerine biraz daha düşünmeye devam edebilir, bunun öğelerinin neler olacağını zihnimizde şekillendirebiliriz. Bunu yaptıkça güçlenecek, hayal gibi görünen her şeyin gittikçe büyüyen canlı bir resme dönüştüğünü göreceğiz.

“Hayalimdeki bu resimde renkler, yüzler, eşyalar, ağaçlar, ortam, konuşulan konular; her biri benim birlikte canlanacak ve birlikte olduğum toplulukla birlikte yeniden var olmak için değişecek, başka hayallerle bütünleşecek.”

Bugüne kadar peşimizde koşan ‘keşke’lerimize farklı bir gözle bakma ve onlarla vedalaşma becerisini elde edebiliriz. Kendimizle kurduğumuz şeffaf ilişki, keşkelerimizle konuşmamızı, onlarla barışmamızı kolaylaştırabilir. İlk önce kendi hayallerimize dokunmakla başlayabiliriz. Yaratmayı yeniden hatırlayacağız, daha önce keşfetmeyi ertelediklerimizle birlikte.

Benim hayalim; kendime sorular

Benim eğitime dair hayallerimde “çocuk” nerede duruyor? Bugüne kadar çocuklarla eğitim deneyimlerimde “bunlar değişebilir, değişmeli,” diyerek neler biriktirdim zihnimde? Şimdi onları hayallerde var etme zamanı.

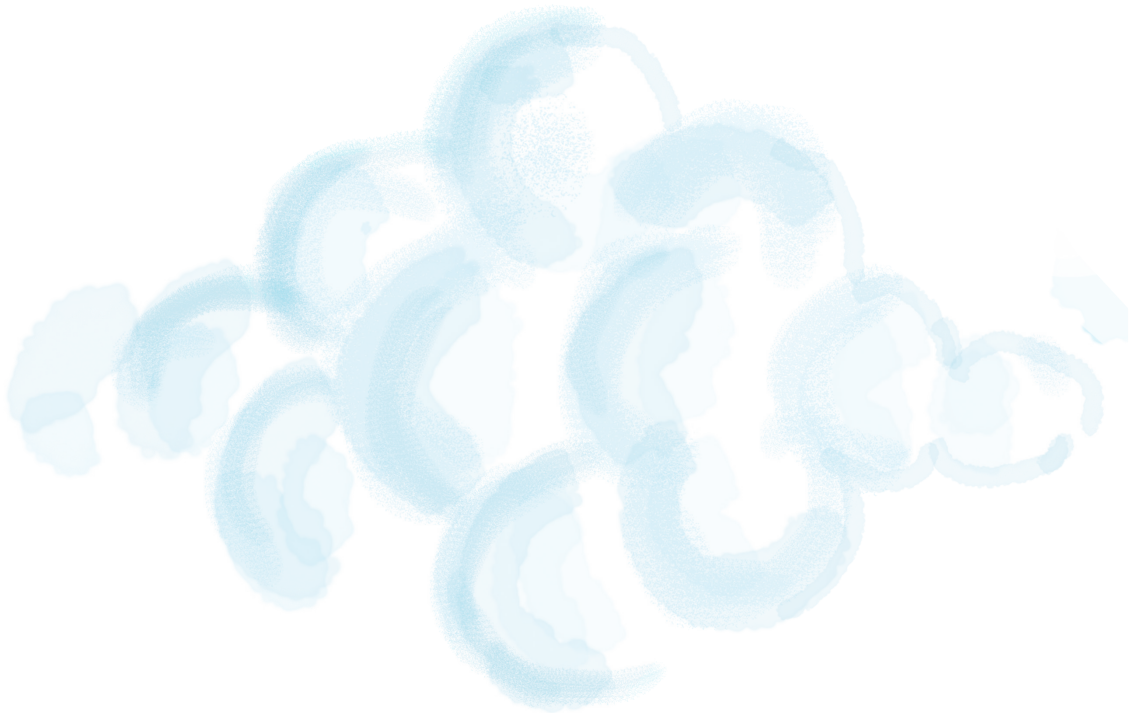
Kapsayıcı eğitim yaklaşımıyla neyi değiştirmek ve farklı ifade etmek isterim? Eğitimi yeniden öğrenebilir, bu sürece yeni toplulukları dâhil edebilir miyim?

Bunlar ve benzeri birçok soru, kuluçka döneminde bizimle birlikte olgunlaşmayı bekliyor olacak. Bugün ya da gelecekte herhangi bir an, aklımıza düşenleri buraya not alabiliriz.

Hayalim:

.....

.....

Hayaller ilhamla buluştuğunda artık ulaşmayı istediğimiz amacı belirlemek için motivasyon kaynaklarımız da harekete geçer. Değiştirmek ya da var etmek istediklerimizle, amacımızı daha net hissetmeye başlarız. Amacı ya da amaçlarımızı kuluçka döneminde hayallerden beslenen bir kavram olarak düşünebiliriz. Hayallerimiz zihnimizde ve gözümüzde canlandıkça olgunlaşır. Hayal ettiklerim (artık beni ifade etmeye başladığında ve buna inandığım zaman) kapsayıcı eğitim yaklaşımlarına dönüşerek gerçekleşeceği öğrenme mekânlarını aramaya başlar.

Hayallerimizi ve öğrenme mekânını zihnimizde birlikte canlandırabilmek için aşağıdaki kavramlar üzerine düşünelim:

Katılımcılığı hissetmek

Düşündüklerimizi söylemek için bir neden ya da duygu aramadığımız açık bir alan, sorularımızı rahatlıkla sorabildiğimiz, birlikte kurabildiğimiz, kendimizi istediğimiz gibi ifade ettiğimiz bir öğrenme mekânı

Güveni keşfetmek

Ruhsal ve fiziksel olarak iyi hissettiğimiz, istediklerimizi güven ilişkisi içerisinde paylaşabildiğimiz, ihtiyaç duyduğumuzda birbirimizi doğal bir akışla destekleyebildiğimiz bir öğrenme mekânı

İlgi ve ihtiyaç gözetmek

Merak duygumuzun nedenini keşfettiğimiz, harekete geçmek için içsel kaynaklar(ımız) sunduğumuz, ihtiyaçlarımızı karşılıklı gözettiğimiz bir öğrenme mekânı

Aidiyeti seçeneklendirmek/özgürleştirmek

Farklılıklarımızla var olduğumuz ve istediğimizde kendimizi yüksek sesle ifade edebildiğimiz, topluluk ve biz olma ihtiyacımızı karşıladığımız, bireyselliğimizi koruyabildiğimiz, kendimizi ait hissettiğimiz bir öğrenme mekânı yaratmaya çalışabiliriz.

İlginin ve ihtiyaçların gözetildiği, fiziksel ve ruhsal katılımın temel oluşturduğu, güven ilişkilerinin bir arada kurulduğu ve üretildiği bir öğrenme alanını bulabiliriz. Bitmeyen bulma ihtiyacımız, öğrenme mekânının bir parçası olan topluluğun kendini ait hissettiği bir öğrenme mekânına dönüşebilir. İçeriye doğru attığımız her adımla, deneyimlediğimiz öğrenme sürecini her defasında yeniden tasarlayabiliriz. Eğer bir aidiyet hissine ulaşmayı tercih ediyorsak, keşfettiğimiz aidiyet hissi katılımcılık ve güven ile birleşebilir. İlgi ve ihtiyaçları gözetmek (bireysel veya

kolektif) aidiyet duygusunun birlikte oluşturulmasını kolaylaştırabilir. Farklılıklarımız ne olursa olsun, nerede olursa olsun, kapsayıcı bir öğrenme mekânında var olan tüm unsurları bir zenginlik olarak topluluğumuzla birlikte kabul edebiliriz.

Kapsayıcı eğitime dönük her adımla farkındalığımızı artırarak geliştirdiğimiz öğrenme mekânımız, içinde bulunacağımız bir yer değil; biz olan, bizimle olan ve gittiğimiz her yere götürdüğümüz bir öğrenme deneyimine dönüşür.

Bu yaklaşımla beslenen öğrenme mekânları okul içinde ya da okul dışında, herhangi bir yerde olabilir. Birbirinden farklı yaşam deneyimleri olan toplulukların bir araya geldiği ortaklaştırılmış öğrenme mekânı, kendimizi keşfedebilmemize, birlikte yeni öğrenme deneyimleri yaratabilmemize olanak verir.

Birlikteliğimize ve duygularımıza odaklanarak tasarlamaya başladıklarımıza milyonlarcasını ekleyebiliriz. Hayalimizi resimleyerek geleceğe bir anı bırakabiliriz.

Hayal kurarken genellikle yüzümüzü dönmeyi tercih ettiğimiz gökyüzünde bizi bekleyen hazır bir tuval var. İstedığımız kadar büyük bir resmi hayallerimizin yönettiği parmaklarımızla çizebiliriz. Hayallerimiz de gökyüzü kadar büyük ve sınırsız. Eğer istersek, hayalimizi buraya da çizebiliriz.

Yaş aldıkça her an yeni bir deneyim alanı karşımıza çıkar. Bu deneyim alanı içimizdeki duyguları olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilir. Bugün gökyüzüne bakıp geleceğe bırakmak için çizdiğimiz bu hayal resim, belki de şu an yürüdüğümüz patikanın sonunda topluluğumuzu bekleyen gerçeklik olabilir.

Kendimize döndüğümüzde, her birimiz yaşadığımız bir durum içinde kendimizi yeterli ya da yetersiz hissettiğimiz anlar deneyimledik. Bu hislerimizin kaynağında, bizi biz yapan özellikler diye tanımladığımız ya da öğrendiğimiz/öğretildiğimiz farklılıklarımız var. Zamanla, herhangi bir mekânda, biz değiştikçe farklılıklarımızın ve farklılık kaynakları olarak tanımladıklarımızın da değişebileceğini görüyoruz.

Kapsayıcı öğrenme mekânında, içimizde olan ruhsal, deneyimsel ve fiziksel farklılıkları bir araya getirebiliriz. Farklılığa nerelerden bakabileceğimizi keşfedebiliriz.

Bir düşünelim. İçimdeki farklılıklarım neler? Şimdiye kadar nelerdi? Gelecekte neler olabilir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ben bu farklılıklarım ile beni oluşturabiliyorum.

O halde topluluk olarak bizdeki tüm bu farklılıklarla da bizi oluşturabiliriz.

Bu ‘biz’i oluşturmak için herkesin

- **AYNI DİLİ** konuşmasını,
- **AYNI ÖĞRENME DÜZEYİNE** sahip olmasını,
- **AYNI KÜLTÜREL ANLAYIŞTA** olmasını ya da kültürel anlayışı geliştirmesini,
- **AYNI YAŞTA** olmasını,
- **AYNI CİNSİYETTE OLMASINI; CİNSEL KİMLİĞE, CİNSEL YÖNELİME VE DAVRANIŞA** sahip olmasını,
- **AYNI FİZİKSEL ÖZELLİKLERE** sahip olmasını,
- **AYNI ZİHİNSEL** özelliklere sahip olmasını,
- **AYNI ÖĞRENME BECERİLERİNE** sahip olmasını,
- **AYNI ÖZELLİKLERİNİ** öne çıkarmasını/çıkarabilmesini,

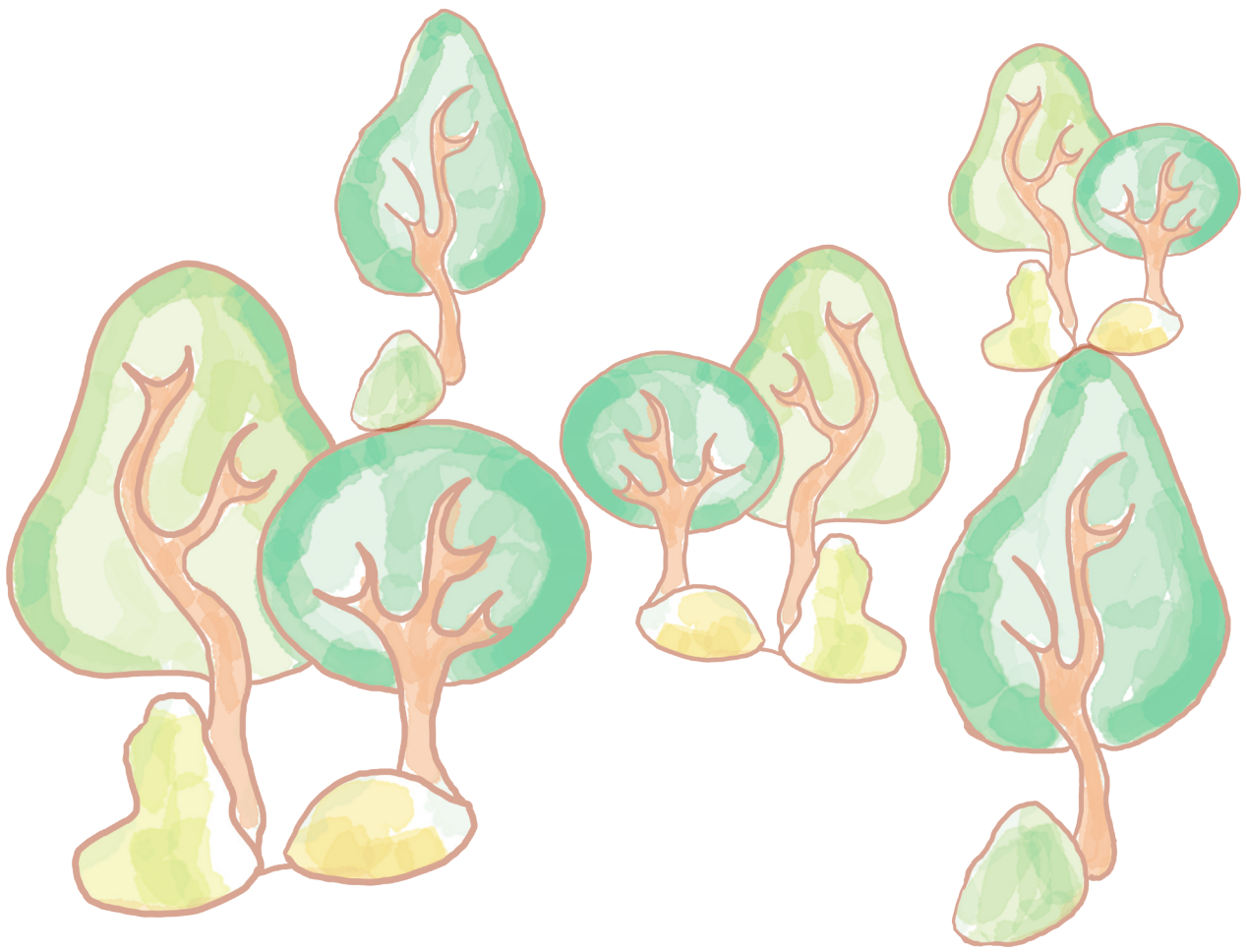
beklemeyelim!

Dahası...

Her insanda, aslında birçok özellikten biraz var ya da yok. ‘Benim’ farklı gördüğüm özelliklerim, isteklerim ya da duygularım, farklı durumlarda, zamanlarda, yerlerde ve topluluklarda öne çıkabilir, kendini gösterebilir ve kabul görebilir. Aslında türlü türlü farklılık barındıran ‘ben’lerimizle barışık olduğumuz sürece, birçok farklılıkla var olan ‘biz’i de içerisine alacak bir topluluk yaratabiliriz.

Bu kısma kadar bizi farklılıkları derinlemesine düşünmeye iten kavramlardan söz ettik.

Bu süreçte keşfettiklerimizi, gökyüzüne resmini çizmeye başladığımız resme, o biz’in büyük resmine dâhil edebiliriz. Tuvalimizi gittikçe detaylandırabilir, renklendirebiliriz. Farklılıklarımızı görmek bizi ayrımcı ve ayrıştırıcı bir noktaya değil, farklılıklarımızdan besleneceğimiz bir farklılığa ulaştırabilir. Eğer resmimizi çizdiyse ona eklemeler yapabiliriz. Resmimizi tamamladığımızda ormanımızın üzerinde asılı duran bu gökyüzünü, gökyüzündeki resmimizi hissedeceğiz. Resmimizdeki her renk, gökyüzünden patikamıza yansıyabilir.

Tüm bu hayalin içerdiklerini sağlamak elbette kolay değil. Bütün bunları nasıl uygulayacağımızı başta bilemeyebiliriz.

Bu aşamada tüm çocukların öğrenme doğasına eşit erişimini sağlamak için her bir çocukla ve o çocuğu çevreleyen küçük topluluklarla iletişime geçerek güçlenmek bizim için önemli bir destek noktası olabilir. Destek sürecini olumlu etkinliklerle yapılandırma aşamasına geçmeden önce, içinde olduğumuz bağlamın, durumun sınırlarını, alışkanlıkları, ihtiyaçları ve kaygıları göz önüne alabiliriz. Topluluğumuza erişimi engelleyen konuları saptayarak, önleyici ve destekleyici çalışmalar yapabiliriz. Üzerinde çalışarak etkinlikleri topluluğumuzdaki bütün çocukları kapsayacak bir yöntemle uygulanabilir hale getirebiliriz. Bu süreci çocuğun ya da çocukların birinci dereceden yakınları ile paylaşabiliriz. Şeffaf bir iletişim süreci ile herkes için katılımcı ve çözüme yönelik bir yaklaşım başlatabiliriz.

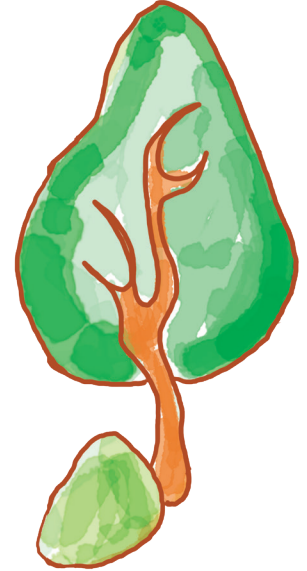
O halde haydi, bizi keşfedelim...

● HAREKETE GEÇELİM

Bir konu üzerine düşünmeye başladığımız anda, harekete geçme halimiz de bizimle birlikte yol almaya başlamıştır. Bize bu yolda sorularımız ve uygun zaman arayışı eşlik eder. Hayallerimizi olgunlaştıran asıl kaynakların bunlar olduğunu, harekete geçme hissine yaklaştıkça daha fazla anlarız.

Görme, dokunma ve keşfetme zamanı. Kapsayıcı öğrenme sürecindeki topluluğumuzla adım adım ilerlerken topluluğumuzla birlikte yaratacağımız deneyime dair kendi hayallerimizi ilk önce sesli olarak, kendimizle paylaşıyoruz.

Bizim Hayalimiz nasıl bir şey olur?

Hayalimizi gerçekleştirmeye hazırlandığımız bu aşamada, bugüne kadar aldığımız yolu, topluluğumuzla ve topluluğumuz için patika haritasına dönüştürebilir ve bu sayfada onu resmedebiliriz.

Patikalarımızdan oluşturduğumuz harita ile 'ben'den 'biz'e geçiş yolculuğumuza başlamış olu-
ruz. İhtiyacımız olduğunu düşündüğümüz her an, patikalarımız bize yol arkadaşı olabilir. Tekrar
üstüne eğilmek istediğimiz konuları bize hatırlatabilir.

PATİKA HARİTASI

Patikalarımızı birleştirmek için kendimize soralım:

Ben kimim

Ben nasıl biriyim?

İsteklerim ve hayallerim bana neleri hatırlatır?

Benim motivasyonum

Heyecanım ve isteklerim nereden beslenir?

Benim ihtiyacım

Düşlediğim öğrenme deneyiminin altında hangi ihtiyaç/ihtiyaçlarım barınır?

Benim güçlü yanlarım

Hayalime gerçek katkılarımla hangi güçlü yanlarımdan gelebilir?

Ben ne yapabilirim

Hayalim için yapabileceklerim nelerdir?

Ben nasıl yapabilirim

Gerçekleştirme stratejisi nasıl kurulur?

Ben kimleri dâhil edebilirim

Hayalime eşlik etmesi için kimlerle iletişim kurmam gerekir?

Ben bunu nerede yapabilirim

Hayalim için uygun öğrenme mekânı nasıl belirlenir?

Biz kimiz

Biz nasıl bir topluluğuz?
İsteklerimiz hayallerimizle nasıl buluşur?

Bizim motivasyonumuz

Heyecanımız ve isteklerimiz nereden beslenir, nasıl ortak ifade edilir?

Bizim ihtiyacımız

Öğrenme hayallerimiz hangi toplumsal ve sosyal ihtiyaçlarla buluşur?

Bizim güçlü yanlarımız

Hayalimize gerçek katkılarımız hangi kaynaklardan olabilir,
nasıl ortaya çıkar?

Biz ne yapabiliriz

Hayalimiz için yapabileceklerimiz nelerdir?

Biz nasıl yapabiliriz

Gerçekleştirme stratejimiz neler olabilir ve sorumluluklarımız
nasıl belirlenir?

Biz kimleri dâhil edebiliriz

Hayalimiz için destek kaynaklarımız nasıl bulunur
ve ikna edilir?

Biz nerede yapabiliriz

Hayalimiz için uygun öğrenme mekânı
katılımcılıkla nasıl konumlandırılır?

Kendimizi ve topluluğumuzu tanımak, öğrenme sürecinde arzuladığımız birlikteliği mümkün kılmamızı sağlar. Kendini ait hissetme ihtiyacı doğduğunda, her katılımcıya alan tanıyan öğrenme mekânı eşit katılımı sağlayan öğrenme dostu bir yaklaşımla oluşturulabilir. Yaklaşımımız süreç içerisinde davranışlarımızı etkiler. Öğrenme mekânları içerisinde resmi öğrenme alanları olarak gösterilen okul içinde kapsayıcı öğrenme ilkelerine başvurulmasını sağlayabilir, okul dışında öğrenme süreçlerinde de topluluğumuzun ve kapsayıcı eğitim yaklaşımının görünür olmasına katkı sunabiliriz.

Öğrenme mekânında öğrenim hedeflerini, okul içi ve okul dışı mekânlar olarak sınırlandırmak amacıyla, bu iki alanı kapsayacak şekilde kurgulayabiliriz. Çalışmalarımızın temelini kapsayıcı eğitimdeki hayalimizi mekân ötesi düşünerek nasıl ortaklaştırabiliriz sorusunu yerleştirip kendimize notlar derleyebiliriz.

Bize notlar:

- Öğrenme alanının, öğrenme mekânı olarak düşündüğümüz yerin etrafını tanıyabilir, gözlem yapabilir, dolaşabiliriz. Öğrenme alanını çocuklarla yeniden düzenleyebiliriz çünkü toplulukların dokunabildiği öğrenme mekânları, öğrenme süreciyle bağlarını güçlendirir.
- Öğrenme mekânı hayalimizi uygulamak için seçtiğimiz bölgede, farklı yaşlardan, farklı kurum ve kuruluşlardan topluluklarla fikir alışverişinde bulunarak mekânı yapılandırma yoluna gidebiliriz.
- Topluluğumuzun geçmiş öğrenme ve yaşantı deneyimini gözeterek, sıfır ayrımcılık ve kültürel saygıyı temele alan faaliyetlerimizi tasarlayabiliriz. Katılımcı grubun bilgi ve deneyim düzeylerini eşitlemek için bu konularda atölye çalışmaları yapabiliriz. (Telaflı eğitime ihtiyacı var mı? Farklı yemek alışkanlıkları var mı?)
- İhtiyacımız olan malzemelerin listesini hazırlayabiliriz. Bunları nasıl temin edebileceğimize dair programlama yapabiliriz. Malzemelerin gereklilik ölçütlerini belirleyerek bazılarını öncelik verebiliriz.
- Çokdilli öğrenme mekânları için, ortak dil olarak belirlenmiş dilin ötesinde düşünme tutum ve davranışları teşvik edecek etkinliklerin desteğini alabiliriz.
- Rolümüzü “öğrenmeye liderlik eden kişi” ya da “kolaylaştırıcı” olarak topluluğumuzla birlikte yeniden belirleyebiliriz. Topluluğumuzla birlikte, öğrenme mekânındaki rolümüzü anlatan yeni bir isim de bulabiliriz. Aynı süreç bütün katılımcılar için önerilebilir.
- Öğrenme mekânının çocukları özgürleştirme kapasitesini, bedensel katılımlarını destek-

leyerek ve gündelik deneyimleriyle uyumlu olmasına özen göstererek değerlendirebiliriz. Bağımsızlaştıran ve aktifleştiren bir öğrenme mekânı yaratmak için gözlemler yapabilir, fikirler geliştirebiliriz.

- Topluluğumuzla “başka türlü” tanışmayı deneyebiliriz. İsim, yaş, yaşadığı yer ötesinde tanışma deneyimleri yaratabiliriz.

Grupla birlikte yapmayı sevdiğin şeyleri anlatarak bize kendini tanıt!

Yeni bir dil bulalım ve isimlerimizi bu dilde ifade edelim!

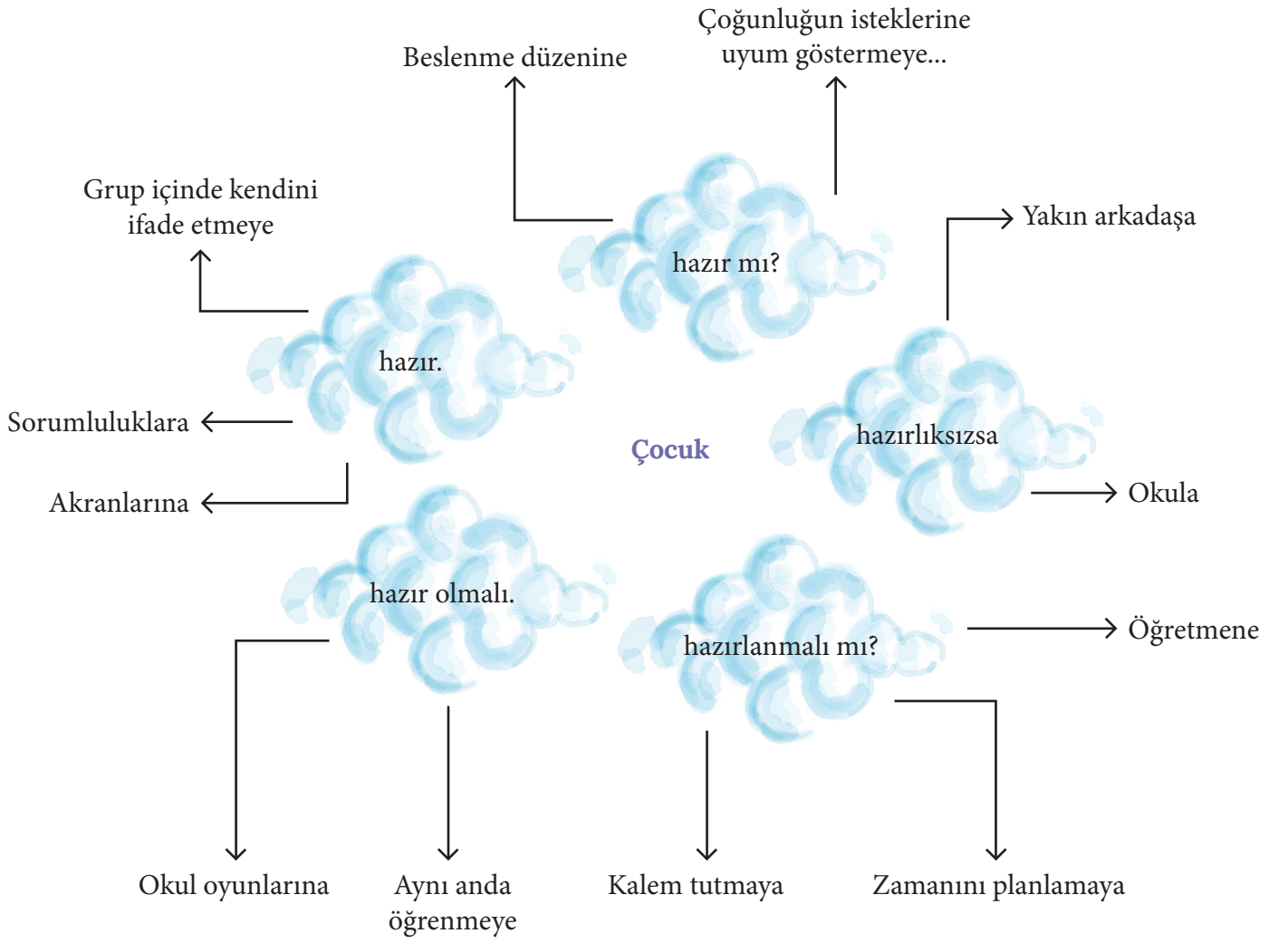
- Topluluğumuzun özelliklerini keşfeden ve güçlü yanlarından beslenen bir yaklaşımla, etkinliklerimize destekleyici bir çerçeve oluşturabiliriz. Özelliklerimiz nelerdir, güçlü yanlarımız büyük ifadelerle mi karşılık bulur? Neleri iyi yaparız? Ne zaman kendimizi iyi hissederiz? Ne konuda kendimize güveniriz? Özelliklerimizi nasıl paylaşabilir hale getirebiliriz?
- Etkinliklerin kapanış çalışmalarını öğrenme hedeflerine ve topluluğumuza nasıl uygun hale getireceğimiz üzerine düşünebiliriz. Bir daha buluşmak, öğrenmenin ve bağın devam ettiğinden emin olmak bizim için önemli konulardan biri olabilir.

Hazır-bulunluşluk Kavramına Yaklaşalım

Hazır-bulunluşluk, özellikle erken çocukluk döneminde öğrenme mekânına dâhil olması beklenen topluluğun okul veya öğrenme ortamının doğasına uyum göstermesi sürecinde gözetilen yaklaşımlardan biridir.

Öğrenme - Mekân Döngüsü

Kapsayıcı eğitim anlayışında gündelik yaşam da bir öğrenme mekânı olarak tanımlanacağı için hazır-bulunmuşluk kavramı daima önemlidir. Süreci bu yaklaşımla yapılandırarak çocuğun öğrenme mekânına/deneyimine hazır olma ve olmama durumunu grup eğitimleri, etkinlikleri yaparak ve topluluk içerisinde, bireyin ihtiyacını gözetererek çözümlmeye çalışabiliriz.

Hazır-bulunmuşluk kıstaslarımız öğrenme mekânlarındaki yerel özelliklere, oraya ve o gruba özgü geliştirilecek öngörülere göre çeşitlendirilebilir. Hazır-bulunmuşluk bir anlamda bilgi, olgunlaşma ve motivasyon ile temel yaşantıları birleştirme becerisi kazanma süreci olarak tanımlanabilir.

Hepimiz için öğrenme-mekân döngüsünü somutlaştırmak için, kapsayıcı eğitimin kendi doğası içinde hazır-bulunmuşluğu fiziksel, zihinsel ve sosyal açıdan ele alabiliriz. Öğrenme süreci içinde ihtiyaç duyduğumuzda hazır-bulunmuşluk durumunu sorgulayacağımız, gözden geçireceğimiz noktalar olacaktır, buralarda geliştirmek istediğimiz becerileri çoğaltabilir veya farklılaştırabiliriz. Yukarıda bulunan öğrenme-mekân döngüsündeki örnekler bu süreç için birkaç örnek sunabilir. Kitapçıkta çeşitli yöntemlerle birlikte öğrenme sürecindeki toplulukla hazır-bulunmuşluk durumunu ortak beceri haline getirebiliriz. Böylece bu kavramın içeriği üstüne topluluktaki herkes eşit anlam ve farkındalık geliştirir.

Yöntem Kutusu

Yöntem olarak sunulan atölye çalışmaları öneri niteliğindedir, ihtiyaçlara ve yerel koşullara göre değişim gösterebilir. Bu nedenle atölye çalışmalarının içeriğinde değişiklikler yapabilir, esnek davranabiliriz. Aşağıdaki atölyeler, çocuk odaklı hazırlandığı için yönergelerde katılımcı yerine çocuk kelimesi sıklıkla geçecektir.

Üst başlık: Hazırlanalım

Oyunun adı: Birbirimiz Çemberi

Amaç: Katılımcı grubu ve kolaylaştırıcıyı birer birey (çocuk, genç, yetişkin) olarak görerek grupta ortak anlayış ve davranış yaratmak.

Değişim mottoları: “Her çocuk (herkes) birbirinden farklıdır ve değişir. Her çocuğun (hepimizin) gelişimi zaman içinde farklılıklar gösterir.”

(Yaş grubu için değişim mottosunu grubun olası dinamiğini ve özelliğini göz önünde bulundurarak değiştirebiliriz.)

Uygulama zamanı: Uyguladıktan sonra belirlenir.

Uygulama aşamaları: Başlamak için Çember Fırtınası isimli oyununun oynanması, sonrasında hazır-bulunmuşluk manifestosunun hazırlanması

1. ADIM: BAŞLAMA ETKİNLİĞİ

Çember Fırtınası Oyunu: Farklılıkları ve ortak özellikleri keşfetme, toplulukta tercih yapma durumunu ve farkındalığını geliştirme

Tanışmak ve anlaşmak kavramlarının çocuklarla birlikte yeniden tanımlanmasını sağlamak.

Çarşaf kâğıt, çocuk sayısı kadar kalem, iğne, özelliklerin yazılması boş kartlar, 3 adet büyük karton, rüzgâr efekti için (gerekirse) hoparlör ve bilgisayar.

Uyguladıktan sonra belirlenir.

Öğrenme mekânında çember oluşturacak bir alan hazırlığı yapılır.

Çemberin orta kısmına yerleştirmek için üç adet farklı renkte büyük karton hazırlanır. Kartonların üzerine

- daha iyi tanımak
- birlikte kolayca öğrenmek
- birbirimizi anlamak, yazılır.

Dikkat:

Yönergeler çocukların bulunduğu yaş aralığına göre, anlama düzeyine uygun bir yaklaşımla ifade edilir, topluluğun sayısına göre yazılan kelime sayısı belirlenir.

Çember fırtınası oyununa başlarken kolaylaştırıcı, grup içerisinde lider konumunda kişiler olmayacağını, her grubun kendi içerisinde karar alırken herkesin eşit söz hakkına sahip olduğunu söyler.

Uygulama yönergeleri:

Kolaylaştırıcı, katılımcı çocuk grubunu bir çember şekline getirir. Kolaylaştırıcı kâğıt, kalem ve iğneleri çocuklara dağıtır. Her çocuğa üç kart verilir. Ek karta ihtiyacı olan çocukların söylemesi istenir.

Dağıtılan boş kartlar çocukların üzerine özellikler yazması içindir. Çocuklardan, “daha iyi tanımak - birlikte kolayca öğrenmek - birbirimizi anlamak” ifadelerini düşünerek kağıtları doldurması istenecektir. Dağıtılan kartlar grup halinde değil, bireysel olarak yazılır.

Kolaylaştırıcı oyunla ilgili bilgi verirken “Hepinize elimde gördüğünüz bu malzemelerden dağıtacağım. Sizce ne yapmaya hazırlanıyoruz?” gibi merakı arttıracak bir iletişim dili sürdürür. Malzemeler dağıtıldıktan sonra kolaylaştırıcı katılımcı çocuk grubuna, “Birbirimizi daha iyi tanımak, birlikte kolayca öğrenmek ve anlamak için birbirimiz hakkında neler bilmeliyiz?” sorusunu yöneltir.

Bu sırada çemberin ortasına üzerinde “daha iyi tanımak,” “birlikte kolayca öğrenmek,” “birbirimizi anlamak” yazılı büyük kartonları yerleştirir. Cümleler sesli okunarak, çocukların anlama düzeyine göre somutlaştırılır.

Çocuklar kartlarına, büyük kartonlarda yazan cümleler doğrultusunda düşünerek “Birbirimizi daha iyi tanımak, birlikte kolayca öğrenmek ve anlamak için birbirimiz hakkında neler bilmeliyiz?” sorusunun cevabı olarak özellikler yazar. Çocuklardan, özellik kartlarını doldururken düşüncelerini en fazla iki kelimeyle ifade etmeleri istenir. İki den fazla sözcük kullanan çocukların ifadeleri, yazım süreci bittikten sonra “yanlış yaptı” duygusundan arındırılarak grup içerisinde çocukla birlikte sadeleştirilir.

Çocuk sayısı örneğin 20 ise, her karton için en az 10 kart, en fazla 15 kart yazılmasına dikkat edilir. Özellik kartlarını yazmayı tamamlayan çocuklar tekrar çember olur.

Çemberin ortasına yerleştirilen çarşaf kâğıda çocuklardan gelen yanıtlar toplu iğne yardımı ile, çarşaf kağıdın her iki tarafına asılır. Kolaylaştırıcı, katılımcı çocuk grubunun özellik kartlarının yarısını çarşaf kâğıdın bir tarafına, kalanları da diğer tarafa asmasına yardımcı olur.

Özellik kartlarını, istenildiği zaman çıkabilecek şekilde çarşaf kâğıdın iki yüzüne ekleme aşaması tamamlanır.

Özellik kartı ekleme kısmı bittikten sonra grup ikiye bölünür. Çarşaf kâğıt dik bir şekilde grubun ortasına asılır. Her grup çarşaf kağıdın bir tarafını görecektir şekilde yerleşir.

Kolaylaştırıcı, oyunun hikâyesini çocuklarla paylaşarak oyunu devam ettirir.

İstenirse hoparlör ve bilgisayar hazırlanır. Rüzgâr efekti verilir. Kolaylaştırıcı ses tonunu oyuna göre ayarlar.

Rüzgâr sesiyle birlikte aşama aşama oyun yönergelerini gruba verir.

Kolaylaştırıcı, katılımcı çocuk grubuna, kimi zaman hafif kimi zaman sert esen bir rüzgârın zaman zaman buralarda fırtınaya yol açtığını bir şeylerin yerlerini değiştirdiğini anlatmaya

başlar. Hikâyeleştirme dili kullanarak, her rüzgâr estiğinde grup için bir değişim şansı ortaya çıktığını söyler. Değişim şansını kullanmak ya da kullanmamak grubun kararına bağlıdır. PAS seçeneğini kullanabilirler. Bu seçeneği kullanmak isteyen gruplar rüzgârdan etkilenmediklerini göstermek için bir araya gelerek saflarını sıkıştırarak, birbirine yaklaşacak ve pas diyecektir.

Kolaylaştırıcı, rüzgâr efektini verir, her gruba kendi tarafında asılı özellik kartlarından değiştirmek istedikleri ve istemediklerini seçmelerini söyler. Bu sürecin sonunda değiştirmek istenen özellik kartları karşılığında, her gruptan bir kişi karşı tarafa geçecektir. Karşı grubun değişim kartını kabul edip etmediği sorulur. Kabul etmeme durumunda kart kolaylaştırıcıda kalır.

Tüm oyun kazan-kazan ilişkisi temelinde kurgulanır ki, gruplar yenme/yenilme endişesi yaşamaz.

Katılımcılar/ çocuk grupları değişime karar verirken ve yaparken zorlanır. Grubundan bir kişiyi karşıya geçirdiğinde kişi sayısı azaldığı için müzakere süreci yaşanır, doğabilecek rekabet psikolojisi olumlu veya olumsuz görünebilir.

Bu oyun, üzerinde özelliklerin yazdığı kartlar vesilesiyle grup arkadaşlarının birbiri üzerine düşünme ve birbiriyle ilgili algılarını fark etme sürecini bir araya getirir. Kartlarda o sırada yazan özellikler ve grupların dinamiklerine göre elbette tartışma sürecinde zorluk ve karmaşa yaşanabilir. Genelde ayrışma ve dışlamaya yol açan belli kategorilerin ve düşünme şekillerinin fark edilmesi, üzerine birlikte düşünülmesi, kabul duygusunun gelişmesi, birlikte olduğu grupta belli özellikleri taşıyan bireylere saygı gösterme ve bu özellikleri grubu zenginleştiren özellikler olarak yeniden düşünme gibi alt amaçlar barındıran bu oyun, oldukça açık ve serbest bir tartışmaya yer açar.

Düşünceleri Yapılandırma: Farklılıkların ayrışmak için bir tercih yaratması düşüncesine karşı çıkılmasını sağlamak oyunun temel amacıdır. Özellikleri belli kategorilerle sınıflandırmanın, “daha iyi tanımak/birlikte kolayca öğrenmek/birbirimizi anlamak” sürecini olumsuz etkilediği üzerinde deneyim paylaşılır. Çocukların ekledikleri özellik kartları hazır-bulunuşluk manifesto-su ile ilişkilendirilir.

2. ADIM: GELİŞME ETKİNLİĞİ

Hazır-bulunmuşluk Manifestosu hazırlıyoruz: Bu çalışma, topluluğu farklılıkların ayırında olmaya hazır hale getirir.

- Herkesin birbirinden farklı olduğunu ve ihtiyaçların birbirinden farklı olduğunu görünür kılmak.
- Farklılıkların ayırında varma sürecini her katılımcı için normalleştirmek.

A4 boyutunda farklı farklı renklerde kartonlar – katılımcı çocuk sayısı kadar, 5 adet bant, renkli kalem.

60 dakika (Topluluğun ihtiyaçlarına göre esnek davranılabilir.)

Ön hazırlık: Öğrenme mekânında çember oluşturacak bir alan hazırlığı yapılır.

Çemberin orta kısmına yerleştirmek için üç adet farklı renkte karton hazırlanır. Her kartonun üzerine

- daha iyi tanımak
- birlikte kolayca öğrenmek
- birbirimizi anlamak, yazılır. Ya da daha önceden hazırlanan kartonlar kullanılır.

Dikkat:

Okuma yazma bilmeyen çocukların olduğu etkinlikte, kolaylaştırıcı etkinlik sırasında grup içerisinde dolaşarak destek verir. Sayıları bilmeyen bir grup var ise, örneğin, sayı kâğıtları öğrenme mekânında uygun bir yere asılarak isteyen grupların bu köşeden destek alabileceği belirtilir.

Uygulama yönergeleri:

Kolaylaştırıcı, katılımcı çocuk grubundaki herkese farklı renkte kartonlar verir. Tüm çocukları ikili gruplandırır. Bu aşamada herhangi bir gruplama ya da sayılaşma tekniği kullanabilir. Eşleşme tamamlandıktan sonra, eşlerden birinin diğerinin kulağına bir sayı söylemesi ister. Akranından sayıyı duyan çocuk elindeki renkli kartonun arkasına bu sayıyı büyükçe yazar.

Sayı iki ya da daha fazla basamaklı ise tek tek rakamları söylemeleri istenebilir.

Sayı yazıldıktan sonra, (kartonların sayı yazan tarafları arkaya gelecek ve sayılar görünmeyecek şekilde) herkes kartonlarını bantlar yardımıyla birbirine ekler/yapıştırır. Kolaylaştırıcı yapıştırma/ekleme işlemi bittiğinde kocaman bir renkli kâğıt elde edeceklerini belirtir.

Renkli büyük karton tamamlandıktan sonra kolaylaştırıcı bunu görünür bir yere asmalarını sağlar. Kağıt duvara yapıştırılmaz, mümkünse ipe asılır ki, daha sonra arkası çevirilebilsin.

Kolaylaştırıcı katılımcı çocuk grubu ile “farklılıklarla çalışmaya hazır bulunuşluk” için hazırladığı Genel Cümleleri sesli olarak paylaşır ve üzerinde konuşurlar. Kolaylaştırıcı Genel Cümleleri renkli büyük kartona büyük harflerle alt kısımlarında boşluk kalacak şekilde yazar.

Her genel cümle katılımcı çocuk grubu ile ayrıntılı konuşulur. Kolaylaştırıcı, herkesin bu cümleyi içinden ben diyerek özelleştirerek düşünmesini destekler. Her düşünme evresi için 2 dakika verilir. Çocuklar gözlerini kapatır. Kolaylaştırıcı düşünme sürecinde ben cümlesini yavaşça sesli olarak tekrar eder.

Manifestoyu yaratmak için aşağıdaki örnek Genel Cümleler ve tamamlama cümleleri kullanılabilir, yenileri eklenebilir.

Örnek cümle:

Genel cümle: Çocuklar (herkes) ait olduğu/hissettiği yeri kendisi tanımlayabilir.

Ben, çocukların (hepimizin) ait olduğu/hissettiği yeri kendisinin tanımlayabileceğini **kabul ederim.**

Biz, çocukların (hepimizin) ait olduğu/hissettiği yeri kendisinin tanımlayabilmesini **gözetiriz.**

Ben cümleleri **kabul ederim** ile biter. Biz cümlesi **gözetiriz** ile sonlanır. Sağdaki kısımda önerilen hazır-bulunuşluk farkındalık cümleleri kolaylaştırıcı tarafından eksiltip çoğaltılabilir. Çoğaltma kısmında çember fırtınası oyununda kullanılan özellik kartlarından ilhan alınarak yeni farkındalıklar yaratılabilir.

Genel cümle: Hepimiz farklı sosyalleşme ihtiyaçları hissedebiliriz. (Sosyal)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Çocukların (hepimizin) bedensel görünüşleri farklıdır. (Fiziksel)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Çocukların (Hepimizin) bedensel kabiliyetleri farklıdır. (Fiziksel)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Her çocuk (hepimiz) farklı yaklaşımla öğrenir. (Zihinsel)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Her çocuk (hepimiz) farklı hızda öğrenir. (Zihinsel)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Her çocuğun (hepimizin) bir sosyal dünyası vardır. (Sosyal)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Genel cümle: Çocukların (hepimizin) sosyal becerileri birbirinden farklıdır. (Sosyal)

Ben,.....kabul ederim.

Biz,.....gözetiriz.

Renkli büyük karton üzerine yazılarak tüm hazır-bulunluşluk manifesto cümleleri tamamlanır. Burada ben cümleleri nasıl bize dönüştürülür üzerine konuşularak “farklılıklarla çalışmak için hazır-bulunluşluk manifestosu”nun üzerinden geçilir. “Biz” kısmı grupla birlikte sesli olarak okunur. Grubun isteğine göre bir ya da birkaç kez okunabilir.

Katılımcı çocuk grubu her cümlenin gerektirdiği davranışın farkına varır ve somutlaştırır. Sosyal yaşam becerileri bu farkındalıkla gelişerek, topluluğun uyum alanları keşfedilir.

Düşünceleri Yapılandırma

Kolaylaştırıcı asılı olan renkli büyük kartonun arka yüzünü çevirerek, yazılan sayıların ve renklerin ne anlama gelebileceğine dair katılımcı çocuk grubuyla karşılıklı bir sohbet gerçekleştirir. Çocukların düşüncelerini, müdahale etmeden ve yönlendirmeden dinler. Süreç tamamlandıktan sonra aşağıdaki yönergeyi çocuklarla paylaşır.

“Dünyada tıpkı bu renkler gibi farklılıklarımızla yaşıyoruz. Aslında doğada var olan her farklılık bizim renklerimiz. Mesela bir orman düşünelim, mesela hangi renkler baskındır? Bize yeşil baskın görünür. Yakınlarda bir göl varsa mavi. Hayvanlar dolaşıyorsa, baskın renk hayvanların renkleri olabilir. O görüntüye baktığımızda renkler, bize ormandaki farklı özellikleri hissettirir. Bunun karşısında ‘Ne kadar güzel bir manzara,’ diyebiliriz.

Bu tesadüfen yan yana gelmiş renkli kartonları dünyadaki farklı kıtalar olarak düşünelim. Üzerindeki sayıları, oralarda yaşayan canlılar. Hepsinin birlikte daha uyumlu yaşayabilmesi, birlikte olmayı öğrenebilmesi için biraz önce konuştuğumuz düşüncelere ne kadar ihtiyaç var? Bunları birlikte konuşalım mı?”

Kolaylaştırıcı yönergelerini tamamlayarak, çocukların kendilerini açmalarına ve anlatmalarına olanak yaratır. Çocukların düşüncelerini olgunlaştırmaları sağlanarak etkinlik sonlandırılır.

Burada hareketlendiricilere ya da ısınma oyunlarına yer verilmemiştir. Etkinliğimiz boyunca çocukların odaklanmaları ve daha aktif olmalarını sağlamak bunları her zaman kullanabiliriz. Hareketlendiricileri ve ısınma oyunlarını ana etkinlikler ile bağ kuracak şekilde yeniden tasarlırsak, öğrenme sürecini pekiştirmiş oluruz.

Öğrenmeyi Önleyici ve Destekleyici İhtiyaçları Göz Önünde Tutmak

Çalışacağımız toplulukla hep bir arada olmayı isteyebiliriz. Fakat bu durumu gündelik hayat içinde zorlaştıran içsel ve dışsal nedenler, kişisel ve yapısal etkenler olacaktır. Bu zamanlarda yaşanan deneyimler hayal kırıklığı doğurabilir. Buna neden olan sebepleri çeşitli boyutlarıyla düşünme, bunun bizde yarattığı hisse odaklanma ve durumu anlama arzusu duyabiliriz. Buna zaman ayırmak elzemdir. Elbette tüm çocukların öğrenmeye eşit erişimini sağlamak isteriz. Buna gayret etmek, herkes için kapsayıcı bir ortam, eşit katılım deneyimi ve ifade etme gücünü destekleyen alanlar yaratmak çok önemli ve değerli.

Bir arada öğrenme sürecine dâhil olan topluluk olarak, etkinlik öncesinde ve ihtiyaç duyulduğunda herkesin istediği şekilde kendini ifade edebilmesini destekleyen bir anlaşma yapmak, topluluk olarak var olma gücü sağlar. Anlaşma, herkesi kendini anlatma ve ihtiyaçlarını bildirme konularında daha rahat ve eşit hissettirebilir. Yaratılan bu çerçeve kapsayıcı bir öğrenme alanı oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Anlaşma noktalarını belirleme ve hatırlama yöntemine başvurma süreçleri topluluğa aktarılır.

Anlaşmayı yapmak için grup üyelerinin birbirini başlangıç düzeyinde tanıması önemlidir. Bu nedenle etkinlik topluluğun katılım düzeylerine göre tanışma oyunu önerisi ile başlar.

Ortak bir anlaşma oluşturmak için,

- öğrenme alanında bulunduğumuz süre boyunca kendimizi rahat hissetmemizi destekleyecek ortak bir anlaşma yapacağımızı söyleriz,
- ortak anlaşmamız için herkesin önerisini söyleyebileceğini belirtiriz,
- sunulan önerinin gruptaki diğer katılımcılar tarafından da benimsendiğinden emin oluruz,
- anlaşma noktaları oluşturulduktan sonra grubumuza hep birlikte bir isim buluruz,
- birlikte oluşturduğumuz anlaşmaya uymayan durumlarla karşılaştığımızda, birbirimize oluşturduğumuz noktaları hatırlatırız. Sürekliliği olan bir etkinlik uyguluyorsak, ikinci bir araya gelişimizde öğrenme anlaşmamızı hep birlikte hatırlayabiliriz.

Geribildirim

Geribildirim sürecini en sona bırakabilir ya da ihtiyaca göre tüm programın içine yayabiliriz.

Geribildirim çalışması her durumda, her öğrenme düzeyinde kullanılabilir. Topluluk olarak geribildirim alma yöntemleri yanında, bireysel ihtiyaçları ve duyguları ifade etmek için de alanlar ve araçlar yaratabilir.

Geribildirim, öğrenme süreci ve mekânı hakkında olumlu ve olumsuz izlenimleri paylaşmamızı sağlar. Süreçteki tuzakları açığa çıkarmaya ve ortadan kaldırmaya; işbirliğini daha etkili ve iyi hale getirmeye yardımcı olur.

Çevre, ihtiyaçlar ve katılımcılar sürekli olarak değiştikçe düzenlemelerin yapılması, kapsayıcı öğrenme yaklaşımını iyileştirmek için her zaman gerekli olabilir.

Geribildirim aşaması, öğrenme sürecinin doğal bir parçasıdır. Sadece öğrenmenin sonunda değil, açıklığa kavuşturulacak bir durum ortaya çıktığında da tekrar tekrar uygulanabilir.

Aşağıdaki açık uçlu sorular geribildirim sürecini düşünmek için bize yardımcı olabilir:

- **Etkinlik hakkında ne söylemek bize iyi gelir?**
- **Birlikte yaptığımız etkinlikte en çok etkilendiğiniz durumlar neler?**
- **Neleri yapmaya devam etmek isteriz?**
- **Nerede ve nasıl değişiklikler yaparsak daha iyi hissederiz?**

Topluluk ile birlikte geribildirim sürecini yönetmek için açık ya da kapalı oturumlar düzenleyebiliriz. Yeni bir araya gelen topluluklarda, ilk önce kapalı oturumlar yürütülmesi geribildirim alma sürecini daha nitelikli kılabilir.

● KUTLAYALIM & KEYFİNİ ÇIKARALIM

Geribildirim süreci ile olgunlaştırdığımız öğrenme sürecini, keşfettiğimiz öğrenmeleri fark ederek ve kutlayarak yapılandırabiliriz.

Kutlamaları genellikle özel günlerle eşleştirilen kavramlar olarak görme eğiliminde olabiliriz. Özel günleri kutlamanın, farklı kültürlerin günlerinin farklı olacağını düşünerek, biz ve siz ayrımı oluşturacak ötekileştirmelere zemin hazırlamayacak şekilde tasarlanması önemlidir.

Ancak kutlama özel günlerle sınırlı olmak durumunda değildir. Kutlamanın doğasında olan mutlu birliktelik, kapsayıcı bir öğrenme alanı yaratmak için, birlikteliğe ve ortak yaşama doğru katkı sunar. Biz de bu mutlu birlikteliği oluşturmak üzere, parçası olduğumuz topluluk ile geçirdiğimiz süre içerisinde özel gün ya da günler belirleyebiliriz.

Öğrenme mekânı içerisinde, sürecin başında ya da sonunda, belirlediğimiz temada topluluğumuzun varlığını ya da bizim için ortak bir paydayı kutlamaya zaman ayırabilir, kutlamaları günlük ya da haftalık rutininizin parçası haline de getirebiliriz.

Kutlamak istediklerimizi belirlemek ve hatırlamak için birlikte “Kutlama Haritası” oluşturabiliriz. Kutlama konuları için öneriler geliştirebilir, kutlama şekillerini ve rituellerini toplulukla belirleyebiliriz. Kutlamaları, geribildirimlerden yola çıkarak öğrenme deneyiminin değerlendirilmesinde kolaylaştırıcı bir yöntem haline de getirebiliriz.

Kutlamaların kapsayıcı eğitim yaklaşımımızla tutarlı olması için birlikte yola devam ettiğimiz topluluğumuzla birlikte ince ayrıntılarını oluşturabiliriz. Aşağıdaki sorular kutlama konularımıza destek olabilir.

Kutlamayı grupta beraber düşünmeye başlarken kendimize patikalar:

Ne kutluyoruz?

Kutlayacağımız özneyi, nesneyi, olayı, ürünü tanımlamak.

Neden kutluyoruz?

Kutlama isteğini duymak ve ortaklaştırmak.

Nasıl kutlamak istiyoruz?

Bizi mutlu eden kutlama şekline karar vermek.

Kutlamamızın adımları nelerdir?

Daha kolay ilerlemek için küçük adımlar halinde yazmak.

Kimi davet etmek istiyoruz?

Davetlilerle çoğalmak ister miyiz, sorusunun cevabını vermek.

Ne zaman ve nerede, ne süreyle kutluyoruz?

Nerede ve ne zaman bir araya geleceğimizi belirlemek.

Mesajımız/ Çağrımız (varsa)

Kutlamanın bize sunduğu fikri netleştirmek.

Bunları belirledikten sonra topluluğumuzla kutlama anılarımızı çocuklarla birlikte dilediğimiz gibi tasarlayabilir, keyfini çıkarabiliriz.

• BİTİRİRKEN

Kolaylaştırıcının topluluğuyla çalıştıktan sonra kendini bireysel olarak değerlendirmesi çok değerlidir. Bu aşamaları nesnel bir şekilde yanıtlamak, etkinliğin yüksek faydası için gerekli kriterlerin ortaya çıkmasını da sağlar.

Kendime kontrol listesi

Etkinliğe başlarken:

- Amaçlarımı tanımlayan hayallerimi yarattım.
- Topluluğuma ulaşabildim.
- Yol haritasında hayallerimizi ortaklaştırdık.
- Zamanımı planlandım.
- Öğrenme alanımızı belirledik.
- Malzeme kaynaklarını buldum..
- Etkinlik programı yaptım.

Etkinliği uygularken:

- Etkinliğin kazanımlarını hedefleyen bir süreç hazırladık.
- Günlük program yaptık.
- Hareketlendirici bulduk.
- Esnekliği hatırladık.
- Topluluğun ilgi ve ihtiyaçlarını gözettilik.
- Yöntemleri gözden geçirdik.
- Yöntemleri uyguladık.

Etkinliği bitirirken:

- Toparlayıcı özet yöntemini tasarladık.
- Düşüncelerimizi yapılandırdık.
- Geribildirim alma sürecini yönettilik.
- Sonraki programı önerilerle, hep birlikte belirledik.
- Kapanış çalışmasına karar verdik.
- Kutladık ve keyfini çıkardık.

İçinde olduğumuz bu öğrenme sürecinin bizim için hep devam edebileceğini hepimiz biliyoruz. Hem yol alıyor, hem hayal ediyor ya da planlama yapıyor olabiliriz. Yarıda kalmış bir öğrenmeyi devam ettirmek istiyor olabiliriz. Bunların bazılarını bu kitapçıkla tanışmadan önce de hayal etmiş olabiliriz.

Kapsayıcı eğitim ve dünya insanı olma özlemimiz yeni patikalar aramak, bulmak, çizmek için bizleri bir noktada buluşturabilir, buluşturacaktır. Bizim hayallerimizdeki orman, dünyanın her yeriyle buluşan, diğerleriyle kesişen patikalardan oluşur.

Bir yerlerde biz olduğumuzu hissederek denemeye, öğrenmeye ve öğrenme sürecini hep beraber renklendirmeye devam edeceğiz. Bu sonsuzluğa açılan bir patika...

Patikamızda yürüdükçe, patikalarımızı buluşturarak herkes için bir yola dönüştürmek bizim elimizde...

Şimdilik bitiriyorum:

Destek kutusundaki duygu etiketlerinden bir ya da birkaçını seçiyor ve buraya yapıştırıyorum.

İstersem neden bu duygu etiketlerini seçtiğimi yazabilirim.

Duygularım:

.....

.....

Bu kısımda, başlarken ve bitirirken seçtiğimiz duygularımızı karşılaştırabiliriz. Değerlendirme sürecimiz kendimizi daha iyi tanımamıza ve geçtiğimiz patikaları daha iyi anlamamıza katkıda bulunabilir.

DESTEK KUTUSU

İhtiyaçlarımız karşılanmadığında hissettiğimiz DUYGULAR:

MAHSUN

ÜZGÜN

KEDERLİ

YASLI

PERİŞAN

İSTEKSİZ

GÖNÜLSÜZ

BIKKIN

İNCİNMIŞ

HAYAL
KIRIKLIĞINA
UĞRAMIŞ

UTANMIŞ

SUÇLU

SABIRSIZ

SIKINTILI

RAHATSIZ

DARALMIŞ

TEDİRĞİN

GERGİN

SİNİRLİ

ASABI

ŞAŞKIN

KAFASI
KARIŞMIŞ

KORKU
İÇİNDE

ÖFKELİ

ÜMİTSİZ

ALINGAN

KÜSKÜN

KOPUK

YALNIZ

İhtiyaçlarımız karşılandığında hissettiğimiz DUYGULAR:

Farklı olmak öğrenmeyi engeller mi? Herkes ortak bir dilde buluşmak ya da aynı dili konuşmak zorunda mı? Birlikte öğrenmenin gerçekleşmesi için herkes aynı olmak zorunda mı?

Öyleyse soru sorma biçimlerimizi değiştirebiliriz.

Herkesi içeren bir öğrenme mekânı nasıl yaratabiliriz? Topluluğumuzla bu kapsayıcı mekânda nasıl var olabiliriz? Bir ülkeye göç ettiğimizde ya da göç edenler geldiğinde yeni yaşam alanımızda yeni dili ve mekânı tanımaya başlarken herkesle birlikte öğrenmeyi hayal ediyor muyuz?

Kapsayıcı öğrenme ve bu kitapçık hayallerimizle başlar ve bizi harekete geçmeye davet eder. Bu kitapçıkla okulda ve okul dışında çocuk ve gençlerle birlikte kapsayıcı bir öğrenme mekânının oluşturulmasına katkı sunmayı istedik. Hep Beraber.

● KÜNYE

KAPSAYICI MEKANLAR

Fikir Geliştirme:

Ebru Güler Orhun Yağız
Erkan Gürsoy Didem Aksoy
Gülistan Koç Ertuğrul Polat
Nazife Al-Matar Aysel Madra
Gözde Ertekin Haumand Said

Metin ve Uygulama:

Ebru Güler
Erkan Gürsoy
Nazife Al-Matar

Editör:

Turgay Özçelik

İllüstrasyon:

Işık Dikmen

Tasarım:

Esra Göksu | www.esragoksu.com

Koordinasyon ve Uygulama:

Beril Sönmez (Anadolu Kültür)
Birte Neumann (LaKI)
Ekin Su Birinci (Anadolu Kültür)

www.hep-beraber.org | www.alle-zusammen.org | www.germanturkishinitiative.org

KAPSAYICI MEKANLAR KİTAPÇIĞI LİSANS VE TELİF HAKLARINA DAİR YASAL UYARI:

Kapsayıcı Mekanlar Kitapçığı aşağıda belirtilen şartlar altında çoğaltılıp yayılabilir:

- Kitapçık içinde bulunan malzemeler kullanılırken, çoğaltılırken, paylaşılırken künyede adı geçen kişi ve kurumlara, (lisansörlere) atıfta bulunulmalıdır.
- Malzemenin kullanımı sırasında künyeye atıfta bulunulmalı, malzeme üzerinde değişiklik yapıp yapılmadığı belirtilmelidir. Künyeye yapılan atıf ve değişiklik bilgileri, anlaşılabilir olması şartıyla, makul olan her türlü şekilde verilebilir. Ancak bu bilgiler verilirken, lisans sahibi olan kişi ve kurumların sizi veya kullanımınızı desteklediği izlenimi verilmemelidir.
- Ticari olmayan kullanım – Kapsayıcı Mekanlar Kitapçığı ticari amaçlarla kullanılamaz, çoğaltılamaz ve yayılamaz.
- Üzerinde çalışılmış ürün dağıtılamaz – Kapsayıcı Mekanlar Kitapçığı ve içerdiği malzemeler yeniden düzenlenir, değiştirilir veya doğrudan üzerinde çalışılırsa malzemenin değiştirilmiş hali çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayılamaz.
- Ek kısıtlayıcı hüküm kullanılamaz - Lisansın izin verdiği herhangi bir uygulamayı başka bir kişiye yasal olarak yasaklayan ek hükümler veya teknik prosedürler kullanılamaz.
- Künyede adı geçen kişi ve kurumlar, lisans şartlarına uyduğunuz sürece bu haklarınızı iptal edemez.

Daha fazla bilgi için projenin internet sayfası üzerinden bizimle iletişim kurabilirsiniz.
www.hep-beraber.org | www.alle-zusammen.org | www.germanturkishinitiative.org

Mülteci Desteği Alanında Almanya – Türkiye Ortaklık İnisiyatifi

İşbirliğiyle

Desteğiyle

